

ΕΛΛΑΔΑ ΣΕ ΑΛΛΟΝ... ΠΛΑΝΗΤΗ (Φεβρουάριος 2007)

Συγγραφέας: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΑΛΑΣ

Δεν αμφισβητείται πλέον -τα ποσοστά βεβαιότητας αγγίζουν το 90%- ότι η κλιματική αλλαγή είναι εδώ, ότι η αύξηση της θερμοκρασία συνεχίζεται με αυξανόμενους ρυθμούς και προέρχεται από ανθρωπογενείς αιτίες. Και βέβαια οι υπεύθυνοι -δηλαδή εμείς- πρέπει να επωμισθούν και το κόστος είτε των δράσεων αποκατάστασης, δηλαδή της δραστηκής και άμεσης μείωσης των εκπομπών αερίων φαινομένου θερμοκηπίου (ΑΦΘ), είτε το σημαντικά μεγαλύτερο των επιπτώσεων, αν δεν κάνουμε τίποτε. Οι προβλέψεις, οι αναλύσεις και οι συμβουλές που ακούστηκαν για το τι πρέπει να γίνει κυμάνθηκαν από τα αυτονόητα και τα κοινότυπα ως τα κινδυνολογικά, τα αστοιχείωτα και τα ρηγά. Θα πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι τα παραπάνω στην Ελλάδα αναπτύχθηκαν, αναλύθηκαν, ενίοτε αμφισβητήθηκαν και προτάθηκαν από επιστήμονες ειδικούς, γενικούς, νεόκοπους και όψιμους, αλλά όχι από επίσημες κυβερνητικές πηγές.

Όλες οι προαναφερθείσες εκθέσεις και μελέτες έντονα υπογραμμίζουν την ανάγκη μεγάλων μειώσεων των εκπομπών, μειώσεων της τάξης του 50% παγκοσμίως ως το 2050, που ειδικά για τις αναπτυγμένες χώρες θα πρέπει να είναι της τάξης του 60%-80% ξεκινώντας αμέσως. Με δεδομένη την καχυποψία μεταξύ των αναπτυγμένων και αναπτυσσομένων κρατών και τα αντικρουόμενα συμφέροντα και επιφυλάξεις, πώς θα μπορούσε να βρεθεί ένας κοινά αποδεκτός τρόπος δράσης που να αντιμετωπίσει πραγματικά το πρόβλημα; Οι διεθνείς διαπραγματεύσεις για το Πρωτόκολλο του Κιότο ανέδειξαν τις δυσκολίες, εντούτοις όμως κατέληξαν σε μια συμφωνία που, αν και δεν θα επιτύχει μεγάλη μείωση των εκπομπών (περίπου 5,5%), έχει καθιερώσει ένα μηχανισμό διαβούλευσης.

Μόνο που οι δεσμεύσεις στο πλαίσιο του Πρωτοκόλλου του Κιότο λήγουν το 2012. Τι θα γίνει μετά; Το Δεκέμβριο του 2005 στο Μοντρεάλ στην 11η Συνάντηση των Μερών αποφασίστηκε η έναρξη διαπραγματεύσεων για τη συνέχισή του που πρέπει να τελεσφορήσουν αρκετά σύντομα, ώστε να μην υπάρχει κενό μετά το 2012. Η

Ευρωπαϊκή Ένωση για μία ακόμη φορά πρωτοστατεί στις διαπραγματεύσεις αναλαμβάνοντας πρωτοβουλίες. Έτσι στις 10 Ιανουαρίου 2007 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και μάλιστα διά στόματος του προέδρου της Μ. Μπαρόζο κατέθεσε μία σειρά προτάσεων. Οι προτάσεις αυτές, τόσο για τη μείωση της χρήσης ενέργειας όσο και τις εκπομπές ΑΦΘ, θα συζητηθούν στα Συμβούλια Υπουργών Ενέργειας στις 19 Φεβρουαρίου και Περιβάλλοντος στις 20 Φεβρουαρίου, ώστε να εισηγηθούν αντίστοιχες δεσμευτικές αποφάσεις του Εαρινού Συμβουλίου Κορυφής στις 8 Μαρτίου 2007.

Σε αυτή τη μεγάλη πρόκληση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για ριζική αλλαγή της χρήσης ενέργειας, που ορθά την αποκάλυψε ο Μ. Μπαρόζο «νέα βιομηχανική επανάσταση», θα κληθούμε και εμείς να λάβουμε θέση και να συμφωνήσουμε -ή πιθανόν και όχι- στους γενικούς αυτούς αλλά δεσμευτικούς στόχους. Η προσπάθεια και οι επενδύσεις που θα χρειαστούν θα είναι μεγάλες. Ήδη η Πολωνία δήλωσε ότι δεν είναι σε θέση να ακολουθήσει εκτιμώντας, όπως και οι ΗΠΑ το 2001, ότι το κόστος είναι δυσβάστακτο. Εμείς τι θα κάνουμε και πώς θα αποφασίσουμε;

Οι εκπομπές της χώρας το 2005 ξεπέρασαν κατά 24,5% τις εκπομπές βάσης (111 εκατ. τόνοι), δηλαδή έφτασαν στο όριο της δέσμευσής μας (+25%) στο πλαίσιο του Πρωτοκόλλου του Κιότο για την πενταετία 2008-2012. Παρ' όλα αυτά, οι εκτιμήσεις αυτή τη στιγμή είναι ότι, αν το Εθνικό Σχέδιο για τη Μείωση των Εκπομπών, που εγκρίθηκε το 2002 και πρόσφατα επικαιροποιήθηκε, αποδώσει τα αναμενόμενα, η χώρα θα επιτύχει το στόχο της ως το 2012. Ως το 2020 εντούτοις οι εκτιμήσεις είναι ότι οι εκπομπές θα αυξηθούν κατά 58% σε σχέση με το 1990. Πιστεύει κανείς ότι θα γίνει αποδεκτή στις εσωτερικές διαπραγματεύσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης η συνέχιση της αύξησης των εκπομπών μας με τους ίδιους ρυθμούς; Αμφιβάλλω αν θα γίνει καν αποδεκτή οποιαδήποτε αύξηση μετά το 2012 για εμάς, ενόψει των ουσιαστικών μειώσεων που θα κληθούν να επωμισθούν τα άλλα κράτη-μέλη για να επιτευχθεί ο συνολικός στόχος του -20% ως το 2020. Άρα, θα πρέπει να βρούμε τρόπους να μειώσουμε τις εκπομπές μας κατά 25 με 30 εκατ. τόνους, πράγμα τεχνικά δύσκολο, ή να αγοράσουμε τα αντίστοιχα δικαιώματα, δηλαδή με σημερινές τιμές σχεδόν 500 εκατ. ευρώ το χρόνο.

Σε πολλά κράτη-μέλη η θέση της χώρας αποφασίζεται έπειτα από σοβαρή ανάλυση και ευρεία συζήτηση προς επίτευξη της ευρύτερης δυνατής συναίνεσης,

αφού άλλωστε η απόφαση αυτή θα αποτελέσει τη βάση για τις μακροχρόνιες στρατηγικές σε καίριους τομείς, όπως η ενέργεια, το περιβάλλον, οι μεταφορές, οι κατασκευές κ.λπ. Σε πολλές χώρες η εθνική πολιτική για την κλιματική αλλαγή απασχολεί τη Βουλή σε απανωτές συνεδριάσεις (π.χ. Ιρλανδία, Ολλανδία, Δανία), συζητείται εκτενώς στο Υπουργικό Συμβούλιο (π.χ. Αγγλία, Γαλλία, Πολωνία, Ουγγαρία, Αυστρία) και συστήνονται εθνικές επιτροπές σε τεχνικό και πολιτικό επίπεδο με συμμετοχή όλων των κομμάτων.

Εμείς για άλλη μία φορά φαίνεται ότι έχουμε αποφασίσει ότι δεν μας αφορά το θέμα που η Ευρωπαϊκή Ένωση σε κάθε ευκαιρία δηλώνει ότι είναι η κορυφαία παράμετρος των περιβαλλοντικών, ενεργειακών και αναπτυξιακών σχεδιασμών της. Φαίνεται ότι όσο μεγάλο και κρίσιμο και αν είναι ένα θέμα, δεν μας αφορά αν έχει χρονικό ορίζοντα μεγαλύτερο από τετραετία. «Τον κακό μας τον καιρό»! Το θέμα μάς αφορά άμεσα, αφού από το κλίμα μας, τις θάλασσες και το περιβαλλοντικό μας πλεονέκτημα ζούμε. Και βέβαια δεν αφορά μόνο εμάς αλλά και τα παιδιά και εγγόνια, τα δικά μας και όλου του κόσμου.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΤΟ ΒΗΜΑ» στις 18 Φεβρουαρίου 2007, σ. Α60-61.